

➤ | Hanne Terp Legarth, Institutleder

Kristne værdier er en ressource – hvordan formidles de i praksis?

Fokuspunkter fra behovsanalyse af religionspædagogiske udfordringer og muligheder

KPI har i 2022 været med til at få lavet en behovsanalyse af religionspædagogiske udfordringer og muligheder i Danmark på det pædagogiske og kirkelige område. Vi er meget glade for at have fået denne analyse, som giver os spændende indsigter og bekræfter os i, at der stadig er behov for det, KPI er sat i verden for: Gennemtænkning af samspillet mellem pædagogik og kristendom til brug i praksis.

Analysen er tænkt som et udgangspunkt for det videre samarbejde i konsortiet, som KPI er en del af, og den blev udarbejdet af Analyse Danmark med støtte fra BorgFonden. Det er en kvalitativ analyse, hvor man har interviewet bredt sammensatte grupper af personer på både det kirkelige og pædagogiske felt – alle med kirkelig tilknytning. Jeg vil i denne artikel dele nogle af indsigterne fra analysen med nedslag på tre væsentlige pointer. Meget mere kunne uddrages fra analysen, og der er behov nok at handle på, men disse tre er centrale fokusområder for KPI's arbejde.

1. Sekularisering og det tabte sprog

En generel udfordring, som fremdrages i analysen, er sekulariseringen af

vores samfund, som har været med til at privatisere talen om tro, åndelighed og eksistens i en sådan grad, at der generelt mangler viden om kristendommen og mangler sprog for åndelige og eksistentielle emner. Præster mærker det bl.a. i konfirmandundervisningen, hvor konfirmandernes forhåndskundskab er meget svingende og generelt lavere end tidligere.

Samtidig med at der er en lavere grundviden om kristendommen og et manglende sprog for det åndelige, fremhæves det i analysen, at et kristent menneskesyn og kristne værdier er en stærk ressource ind i vores tid og et aktivt modspil til den mistrivsel, som præger mange børn og unge:

"Alle deltagerne fra det pædagogiske område er meget enige og positive over for kristendommen som et særligt aktiv i det moderne pluralistiske samfund. Der er særligt fokus på kristendommens værdier, religions- og åndsfrihed og menneskesyn.

[...] Derudover kan kristendommen være med til at besvare nogle af de store eksistentielle spørgsmål og sætte fokus på væsentlige temaer. Her nævner deltagerne emner som:

*Kærlighed og selvværd, dannelse og sameksistens, differentieret livssyn og bøn. Med ovenstående menes, at kristendommen indenfor det pluralistiske samfund har et særlig relevant sprog for at kunne forstå og formidle disse temaer. Men flere undervisere nævner, at de mangler redskaber til, hvordan man hands-on skal gøre tingene i praksis set ift. et pluralistisk samfund."*¹

Kristendommen har altså noget væsentligt at byde ind med i en tid, hvor vi stiller store spørgsmål, men har svært ved at finde begreber og grundlag for at kunne forholde os til dem. Både på det kirkelige og det pædagogiske område efterspørges redskaber til, hvordan vi i praksis italesætter kristne værdier og formidler et sprog for det eksistentielle ind i vores samfund og det pædagogiske arbejde.

2. Blufærdighed

I forlængelse af dette fokus på det tabte sprog er det relevant at nævne en anden af analysens pointer: Der ses en stærk blufærdighed i forhold til at tale om sin tro, når det kommer til det pædagogiske område. Som troende opleves det meget svært at na-

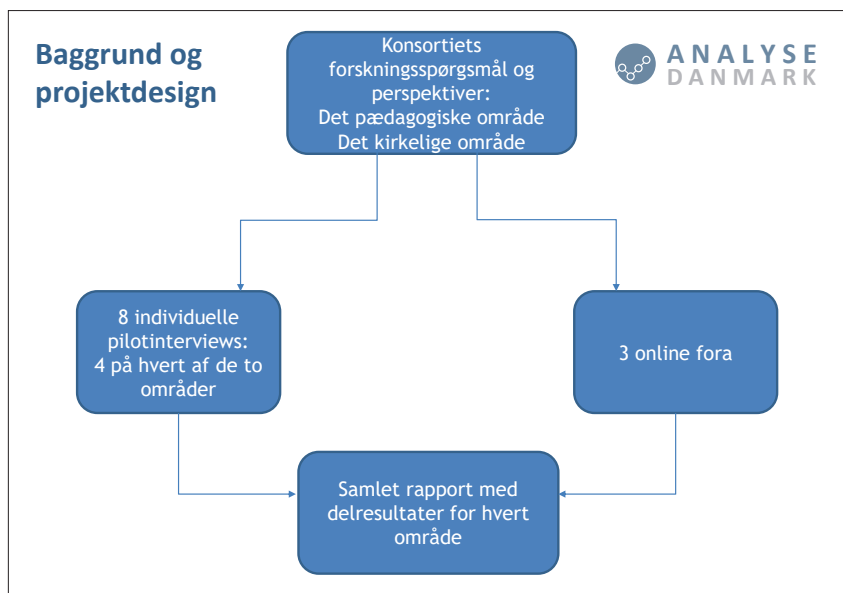
vigere i balancen mellem dannelse og påvirkning, og mange troende inden for det pædagogiske område oplever tro som et tabu, som de skal holde inden for deres private sfære. Man er bange for at komme til at påvirke børn og unge med sin tro i en ikke-kristen kontekst og overskride grænsen for det acceptable i det offentlige rum. Skolesystemet understøtter således i høj grad privatiseringen af tro og hjælper ikke børn og unge til at få sprog for åndelige og eksistentielle emner, og troende lærere i denne kontekst oplever stærke begrænsninger og blufærdighed i talen om tro.

Analysen skelner ikke mellem skoler med kristent grundlag og almene folkeskoler/gymnasier i denne sammenhæng, men der må formodes at være stor forskel. Desuden opleves blufærdigheden naturligt nok ikke lige så stor hos personer, der arbejder inden for det kirkelige område, selv om den stadig er til stede, og balancen mellem dannelse og påvirkning er udfordrende for begge grupper.

3. Unge og kirke

Det tydeliggøres i analysen inden for det kirkelige område, at det er en udfordring at fastholde unge i kirken efter konfirmationsalderen, og der efterspørges mere samarbejde om at blive klogere på og søge at løse denne udfordring. Som ovenfor nævnt er der stærke ressourcer i et kristent menneskesyn og verdensbillede, som også taler til en presset ungdomskultur, og kirken er derfor yderst relevant også for de unge. Men hvordan formidler vi det, og hvordan bliver vi i kirken og kristne fællesskaber imødekommende over for nutidens unge, så de oplever relevans, inddragelse og medejerskab i kirken? Og hvordan får vi skabt møder på tværs af generationer, så unge ikke oplever at stå alene med deres liv?

Vi er meget optagede af dette i KPI og ønsker at blive klogere på, hvordan det ser ud i organisationerne og kirkerne rundt omkring. Det var baggrunden for, at vi tog emnet op på samarbejdsrunde d. 8. februar, hvilket man også kan læse om i dette Nyhedsbrev, og vi håber at kunne arbejde videre med emnet i forskellig sammenhæng. Der er ingen tvivl om, at der er basis for yderligere samarbejde om udfordringen både blandt

KPI's medlemsorganisationer, i konsortiet og med øvrige samarbejdspartnere.

Refleksioner om behov og muligheder for KPI

Behovsanalysen sætter fokus på endnu flere indsatsområder end dem, jeg har nævnt her – blandt andet indsatser for mennesker med særlige behov og mennesker med anden etnisk oprindelse end dansk. Overordnet set bliver det tydeligt, at de, der arbejder med religionspædagogik i praksis, kan savne helikopterperspektiv og principiel gennemtænkning ift. de konkrete udfordringer og opgaver, men samtidig efterspørger konkrete redskaber til fx at skabe sprog for det åndelige og eksistentielle og løfte de kristne værdier ind i det offentlige rum.

KPI har netop sin berettigelse i at løfte sig op i helikopterperspektivet og arbejde med gennemtænkning af samspillet mellem pædagogik og kristendom, samtidig med at vi vil være tæt på praksis og den konkrete virkelighed. KPI's eksistensberettigelse bliver således bekræftet i denne behovsanalyse, samtidig med at der udstikkes retninger, vi kan gå i. Vi har endnu ikke forholdt os konkret til de næste skridt for KPI, men vi ser bl.a. følgende muligheder, som kunne være relevante at forfølge i kølvandet på behovsanalysen:

- Samarbejde om unge i kirken og generationsmøde
- Italesættelse af kristne værdier og menneskesyn i det offentlige rum

- Arbejde med sproget for åndelige og eksistentielle emner og hvordan dette sprog kan gribes i praksis
- Netværk for ledere, lærere og andre inden for det pædagogiske område i sekulære sammenhænge, som oplever store begrænsninger ift. sammenhængen mellem deres fag og tro
- Udrustning af unge inden for både det kirkelige og pædagogiske område i forhold til samspillet mellem fag og tro, pædagogik og kristendom

Næste skridt i konsortiet

Konsortiet er et samarbejde mellem følgende organisationer: Menighedsfakultetet, Kristelig Handicapforening, Agape, Det Kristne Gymnasium i Ringkøbing, Hovedstadens Kristne Gymnasium, Djurslands Efterskole og Kristent Pædagogisk Institut. Vi er stadig i startfasen i konsortiet og mødes i marts for at lave samarbejdssamtaler og planlægge den videre færd. Alle organisationer er frie til at melde sig ind og ud af projekter, og vi håber, at vi gennem samarbejde – også med andre organisationer – kan få større gennemslagskraft ind i de behov og muligheder, vi ser på det religionspædagogiske felt. +

¹⁷Rapport: Kvalitativ undersøgelse af 'Religionspædagogik på det pædagogiske og det kirkelige område', Analyse Danmark 2022 p. 27